OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2009 Rhif 3364 (Cy.296)

ANIFEILIAID, CYMRU

Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofnodion, Adnabod a Symud) (Cymru) 2009

Wedi'i wneud	- -	*18 Rhagfyr 2009*
Yn dod i rym	- -	*31 Rhagfyr 2009*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 1, 8(1), ac 83(2) o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981(**1**) ac sydd bellach wedi'u breinio ynddynt(**2**) yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn dwy arfer y pwerau hynny.

RHAN 1

Rhagymadrodd

Enwi, cymhwyso a chychwyn

1. Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofnodion, Adnabod a Symud) (Cymru) 2009, mae'n gymwys yng Nghymru a daw i rym ar 31 Rhagfyr 2009.

Dehongli

2.—(1) Yn y Gorchymyn hwn—

ystyr "anifail" ("*animal*") yw unrhyw anifail o rywogaeth y ddafad neu'r afr;

ystyr "allforio" ("*export*") yw anfon i Aelod-wladwriaeth arall neu i drydedd wlad;

ystyr "arolygydd" ("*inspector*") yw person a benodwyd yn arolygydd at ddibenion y Gorchymyn hwn gan Weinidogion Cymru neu gan awdurdod lleol;

ystyr "awdurdod lleol" ("*local authority*") o ran ardal yw'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol ar gyfer yr ardal honno;

mae i "ceidwad" yr ystyr a roddir i "keeper" yn Erthygl 2 o Reoliad y Cyngor;

(**1**) 1981 p. 22 y mae iddi ddiwygiadau nad ydynt yn berthnasol i'r Gorchymyn hwn.
(**2**) *Gweler* adran 86(1) i gael diffiniad o "the Ministers". Trosglwyddwyd swyddogaethau "the Ministers" i'r graddau y maent yn arferadwy o ran Cymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn rhinwedd O.S. 1999/672 ac O.S. 2004/3044. Mae'r swyddogaethau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn arferadwy gan Weinidogion Cymru yn rhinwedd paragraff 30 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ac Atodlen 11 iddi.

ystyr "cod adnabod" ("*identification code*") yw'r cod a osodir ar fodd adnabod yn unol â'r gofynion o dan y Gorchymyn hwn neu o dan y Gorchmynion blaenorol;

ystyr "cofrestr" ("*register*") yw'r gofrestr sy'n ofynnol gan Erthygl 5 o Reoliad y Cyngor;

ystyr "Cyfarwyddeb y Cyngor 92/102/EEC" ("*Council Directive 92/102/EE* ") yw Cyfarwyddeb y Cyngor 92/102/EEC yngl n ag adnabod a chofrestru anifeiliaid(**3**);

mae i "daliad" yr ystyr a roddir i "holding" yn Erthygl 2 o Reoliad y Cyngor;

ystyr "dogfen symud" ("*movement document*") yw'r ddogfen symud sy'n ofynnol gan Erthygl 6 o Reoliad y Cyngor;

ystyr "dull adnabod" ("*method of identification*") yw tag clust, tag egwyd neu datŵa osodir mewn Aelod-wladwriaeth arall neu drydedd wlad;

ystyr "dyfais adnabod" ("*identification device*") yw tag clust, tag clust electronig, tag egwyd, tag egwyd electronig neu folws;

ystyr "y Gorchmynion blaenorol" ("*the previous Orders*") yw—

(a) Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofnodion, Adnabod a Symud) (Cymru) 2008(**4**);

(b) Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofnodion, Adnabod a Symud) (Cymru) 2006(**5**);

(c) Gorchymyn Adnabod a Symud Defaid a Geifr (Mesurau Dros Dro) (Cymru) (Rhif 2) 2002(**6**);

(ch) Gorchymyn Adnabod a Symud Defaid a Geifr (Mesurau Dros Dro) (Cymru) 2002(**7**);

(d) Rheoliadau Adnabod a Symud Defaid a Geifr (Mesurau Dros Dro) (Cymru) 2002(**8**);

(dd) Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofrestru, Adnabod a Symud) (Lloegr) 2007(**9**);

(e) Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofrestru, Adnabod a Symud) (Lloegr) 2005(**10**);

(h) Gorchymyn Adnabod a Symud Defaid a Geifr (Mesurau Dros Dro) (Lloegr) (Rhif 2) 2002(**11**);

(ff) Gorchymyn Adnabod a Symud Defaid a Geifr (Mesurau Dros Dro) (Lloegr) 2002(**12**);

(g) Gorchymyn Adnabod Defaid a Geifr (Lloegr) 2000(**13**);

(ng) Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofrestru, Adnabod a Symud) (Gogledd Iwerddon) 2005(**14**);

(h) Gorchymyn Adnabod a Symud Defaid a Geifr (Gogledd Iwerddon) 2004(**15**);

(m) Gorchymyn Adnabod a Symud Defaid a Geifr (Gogledd Iwerddon) 1997(**16**);

(n) Rheoliadau Defaid a Geifr (Adnabod a Gallu Olrhain) (Yr Alban) 2006(**17**);

(l) Gorchymyn Symud Defaid a Geifr (Mesurau Dros Dro) (Yr Alban) 2002(**18**); neu

---

(**3**) OJ Rhif L355, 5.12.92, t.32 a ddiddymwyd gan Gyfarwyddeb 2008/71/EC. Bydd anifeiliaid hŷn yn dal yn cael eu hadnabod yn unol â'r gorchymyn hwn.
(**4**) O.S. 2008/130 (Cy. 17).
(**5**) O.S. 2006/1036 (Cy. 106) a ddiwygiwyd gan O.S. 2006/2926 (Cy.261).
(**6**) O.S. 2002/2302 (Cy. 227), a ddiwygiwyd gan O.S. 2003/167 (Cy. 27), O.S. 2003/946 (Cy. 127) ac O.S. 2003/1966 (Cy. 211).
(**7**) O.S. 2002/1357 (Cy. 133).
(**8**) O.S. 2002/274 (Cy.30), a ddiwygiwyd gan O.S. 2002/811 (Cy. 91).
(**9**) O.S. 2007/3493.
(**10**) O.S. 2005/3100, a ddiwygiwyd gan O.S. 2006/2987.
(**11**) O.S. 2002/2153, a ddiwygiwyd gan O.S. 2003/29, 2003/502 ac O.S. 2003/1728.
(**12**) O.S. 2002/240, a ddiwygiwyd gan O.S. 2002/764 ac 2002/1349.
(**13**) O.S. 2000/2027, a ddiwygiwyd gan O.S. 2001/281.
(**14**) Rh.St. 2005/353 (GI) a ddiwygiwyd gan Rh.St. (GI) 2006/508.
(**15**) Rh.St. (GI) 2004 Rhif 491.
(**16**) Rh.St. (GI) 1997 Rhif 173, a ddiwygiwyd gan Rh.St. (GI) 1998 Rhif 393.
(**17**) O.S.A. 2006/73, a ddiwygiwyd gan O.S.A. 2006/594 ac O.S.A. 2007/559.
(**18**) O.S.A. 2002/38, a ddiwygiwyd gan O.S.A. 2002/221.

(ll) Rheoliadau Adnabod Defaid a Geifr (Yr Alban) 2000(**19**);

ystyr "gweithredydd lladd-dy" ("*slaughterhouse operator*") yw person sy'n rhedeg busnes lladd-dy neu gynrychiolydd i berson o'r fath a awdurdodwyd yn briodol;

ystyr "gweithredydd marchnad" ("*market operator*") yw person sy'n gyfrifol am reoli derbyn neu werthu anifeiliaid mewn marchnad neu gynrychiolydd i berson o'r fath a awdurdodwyd yn briodol;

ystyr "marc adnabod" ("*identification mark*") yw dull adnabod a osodwyd mewn Aelod-wladwriaeth arall, modd adnabod neu fodd adnabod hŷn;

ystyr "modd adnabod" ("*means of identification*") yw dyfais adnabod neu datŵ;

ystyr "nod diadell" ("*flockmark*") yw'r Rhif a ddyrannwyd gan Weinidogion Cymru o ran diadell o ddefaid ar ddaliad;

ystyr "nod geifre" ("*herdmark*") yw'r Rhif a ddyrannwyd gan Weinidogion Cymru o ran geifre o eifr ar ddaliad;

ystyr "pwynt cofnodi canolog" ("*central point of recording*") yw daliad a gymeradwywyd gan Weinidogion Cymru o dan Adran C.2 o'r Atodiad i Reoliad y Cyngor i gofnodi manylion adnabod anifeiliaid sy'n cyrraedd y daliad hwnnw;

ystyr "Rheoliad y Cyngor" ("*the Council Regulation*") yw Rheoliad y Cyngor (EC) Rhif 21/2004 sy'n sefydlu system ar gyfer adnabod a chofrestru defaid a geifr ac sy'n diwygio Rheoliad (EC) Rhif 1782/200 a Chyfarwyddebau 92/102/EEC a 64/4 2/EEC(**20**);

ystyr "Rhif unigryw" ("*unique number*") yw Rhif sy'n unigryw i anifail mewn diadell neu eifre ac nad yw'n cynnwys mwy na 6 digid.

(2) Mae i ymadroddion sydd heb eu diffinio ym mharagraff (1) ac y mae'r ymadroddion Saesneg cyfatebol yn cael eu defnyddio yn Rheoliad y Cyngor yr un ystr yn y Gorchymyn hwn ag sydd i'r ymadroddion Saesneg cyfatebol yn y Rheoliad hwnnw.

Awdurdod cymwys

3. Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod cymwys at ddibenion Rheoliad y Cyngor.

Awdurdodiadau

4. Rhaid i unrhyw awdurdodiad neu gymeradwyaeth a ddyroddir o dan y Gorchymyn hwn neu o dan Reoliad y Cyngor fod mewn ysgrifen. Gallant fod yn ddarostyngedig i amodau a gellir eu diwygio, eu hatal neu eu dirymu trwy hysbysiad ar unrhyw adeg

RHAN 2

Dyfeisiau adnabod

Cymeradwyo dyfeisiau adnabod

5. Rhaid i ddyfeisiau adnabod a ddefnyddir i gydymffurfio â'r Gorchymyn hwn fod o fodel a gymeradwywyd gan Weinidogion Cymru.

(**19**) O.S.A. 2000/418, a ddiwygiwyd gan O.S.A. 2002/531 ac O.S.A. 2002/39.
(**20**) OJ Rhif L 5, 9.1.04, t 8 y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Gorchymyn hwn.

Tagiau ychwanegol a dyfeisiau adnabod â gwybodaeth ychwanegol

6.—(1) Ar gais ceidwad, caiff gweithgynhyrchydd dyfeisiau adnabod, yn ddarostyngedig i erthygl 6(2), ychwanegu gwybodaeth atodol at ddyfais adnabod neu ddyfais amnewid ar yr amod—

(a) bod yr wybodaeth atodol yn gwbl wahanol i'r cod adnabod; a

(b) bod y cod adnabod yn parhau'n ddarllenadwy ac y gellir ei weld yn eglur bob amser.

(2) Caiff ceidwad osod tag ychwanegol ar anifail ond rhaid iddo beidio â chynnwys y llythrennau "UK" na dwyn nod diadell neu nod geifre, onid awdurdodir hynny gan Weinidogion Cymru.

Lliw dyfeisiau adnabod

7.—(1) Rhaid i bob dyfais adnabod, heblaw dyfeisiau amnewid a bolysau, fod yn felyn ac ni chaiff ceidwad osod dyfais adnabod felyn nad yw'n electronig.

(2) Ni chaiff neb osod dyfais adnabod goch ar unrhyw anifail, heblaw dyfais adnabod amnewid.

(3) Pan fo ceidwad yn ailadnabod anifail ac nad yw'r anifail hwnnw ar ei ddaliad genedigol, neu pan nad yw'r ceidwad yn gwybod y daliad genedigol, rhaid iddo ddefnyddio dyfais adnabod amnewid goch ond nid yw'r gofyniad bod rhaid defnyddio dyfais adnabod goch yn gymwys i ddefnyddio bolysau.

(4) Pan adnabyddir anifail drwy gyfrwng bolws ac ail ddyfais adnabod rhaid i'r ail ddyfais honno fod yn ddu a dim ond mewn cyfuniad â bolws y caniateir defnyddio dyfais adnabod ddu.

(5) Rhaid i'r cymeriadau ar bob dyfais adnabod fod o liw gwahanol i gefndir y ddyfais a bod yn eglur i'w darllen bob adeg pan fo'r ddyfais wedi'i gosod ar anifail.

Dinistrio dyfeisiau adnabod

8.—(1) Rhaid i weithredydd lladd-dy, iard nacer, cynel helfa neu safle rendro ac unrhyw berson arall sy'n cael gwared yn derfynol ar garcas anifail sydd wedi'i adnabod ddinistrio mewn modd diogel sy'n atal eu hailddefnyddio bob dyfais adnabod ar anifeiliaid y maent yn eu cigydda neu'n cael gwared arnynt mewn modd arall.

(2) Mae dinistrio diogel yn cynnwys rendro unrhyw ddyfais adnabod.

RHAN 3

Adnabod anifeiliaid

Adnabod anifeiliaid a anwyd ar neu ar ôl 31 Rhagfyr 2009

9.—(1) Mae'r erthygl hon yn gymwys i'r canlynol—

(a) defaid a anwyd ar neu ar ôl 31 Rhagfyr 2009;

(b) defaid a anwyd cyn 31 Rhagfyr 2009 na chawsant eu hadnabod cyn y dyddiad hwnnw ac sydd ar eu daliad genedigol ac y mae eu ceidwaid yn dewis eu hadnabod yn electronig;

(c) geifr a anwyd cyn 31 Rhagfyr 2009 na chawsant eu hadnabod cyn y dyddiad hwnnw ac sydd ar eu daliad genedigol ac y mae eu ceidwaid yn dewis eu hadnabod yn electronig; ac

(ch) geifr a anwyd ar neu ar ôl 31 Rhagfyr 2009 y mae eu ceidwaid yn dewis eu hadnabod yn electronig.

(2) Rhaid i geidwad gydymffurfio ag Erthygl 4(1) (y paragraff cyntaf), Erthygl 4(2)(a) a (b) ac Erthygl 9(3) o Reoliad y Cyngor a'r erthygl hon oni bai bod y dull adnabod amgen a nodir yn erthygl 10 wedi'i awdurdodi.

(3) At ddibenion Erthygl 4(1) o Reoliad y Cyngor, y terfynau amser ar gyfer adnabod anifail yw—

(a) 9 mis o'r dyddiad geni, yn achos anifail a gedwir o dan amodau ffermio llai dwys neu ar faes; neu

(b) 6 mis o'r dyddiad geni, yn achos unrhyw anifail arall.

(4) Ni chaniateir i anifail gael ei adnabod drwy ddefnyddio bolws mewn cyfuniad â thatŵ.

(5) Rhaid i'r cod adnabod ar fodd adnabod at ddibenion Adran A.2 o'r Atodiad i Reoliad y Cyngor fod fel a ganlyn—

(a) y llythrennau "UK" neu, ar ddyfais adnabod electronig, y Rhif au "826"; a

(b) Rhif 12 digid a ragnodir gan Weinidogion Cymru;

a rhaid iddo fod yn union yr un fath ar y modd adnabod cyntaf ac ar yr ail fodd adnabod.

Adnabod anifeiliaid a anwyd ar neu ar ôl 31 Rhagfyr 2009 ac y bwriedir eu cigydda

10.—(1) Ar gyfer anifeiliaid y bwriedir eu cigydda cyn 12 mis oed ac na fwriedir eu hallforio, awdurdodir y dull adnabod yn Adran A.7 o'r Atodiad i Reoliad y Cyngor.

(2) Y cod adnabod sy'n orfodol at ddibenion Adran A.7 o'r Atodiad i Reoliad y Cyngor yw'r llythrennau "UK" ac wedyn nod y ddiadell neu nod yr eifre; ni chaniateir i unrhyw rif arall a ddyroddir gan yr awdurdod cymwys gael ei gofnodi yn weledol ar y tag clust hwn.

(3) Pan fwriedir cigydda ar ôl 12 mis oed neu allforio anifail a gafodd ei adnabod o dan baragraff (1) rhaid i'r anifail hwnnw gael ei adnabod yn unol ag erthygl 9 a rhaid tynnu'r tag clust gwreiddiol.

(4) Caiff ceidwad ailadnabod o dan erthygl 9 anifail a gafodd ei adnabod o dan yr erthygl hon ac nid oes angen iddo gigydda'r anifail hwnnw cyn 12 mis oed ar yr amodau canlynol yn unig—

(a) os yw'r anifail ar ei ddaliad genedigol; neu

(b) os oes gan y ceidwad gofnod cyflawn o holl symudiadau'r anifail.

(5) Pan ailadnabyddir anifail o dan baragraff (4)(b) rhaid i'r ceidwad groesgyfeirio'r hen god adnabod a'r cod adnabod newydd yng nghofrestr y daliad.

(6) Caiff ceidwad ailadnabod anifail a gafodd ei adnabod o dan baragraff (1) drwy ddefnyddio tag clust o'r math a ddisgrifir ym mharagraff (2) sy'n cynnwys dynodiad electronig.

Adnabod anifeiliaid a anwyd cyn 31 Rhagfyr 2009 ac na chawsant eu hadnabod erbyn hynny

11.—(1) Mae'r erthygl hon yn gymwys i anifeiliaid a anwyd cyn y dyddiad hwn ond na chawsant eu hadnabod erbyn 31 Rhagfyr 2009 ac sydd dal ar eu daliad genedigol.

(2) Rhaid i geidwad gydymffurfio ag Erthygl (4)(1) (y paragraff cyntaf) ac Erthygl 4(2)(a) a (b) o Reoliad y Cyngor a'r erthygl hon oni bai bod y dull adnabod amgen a nodir yn erthygl 12 wedi'i awdurdodi.

(3) At ddibenion Erthygl 4(1) o Reoliad y Cyngor, y terfynau amser ar gyfer adnabod anifail yw—

(a) 9 mis o'r dyddiad geni, yn achos anifail a gedwir o dan amodau ffermio llai dwys neu ar faes; neu

(b) 6 mis o'r dyddiad geni, yn achos unrhyw anifail arall.

(4) Caiff dyfais adnabod a osodir fel y modd adnabod cyntaf neu'r ail fodd adnabod fod o unrhyw liw heblaw coch.

(5) Rhaid i'r cod adnabod ar fodd adnabod at ddibenion Adran A.2 o'r Atodiad i Reoliad y Cyngor fod fel a ganlyn—

(a) Y llythrennau "UK";

(b) Nod y ddiadell neu nod yr eifre y genir yr anifail iddi; ac